

**Hva sier den reviderte
selvkostveilederen om
kommunenes muligheter for
ombruksvirksomhet?**

Rudolf Meissner
*Fagansvarlig
avfallssortering*

6. juni 2024

UTGANGSPUNKT: Revidert veileder for beregning av kommunale avfallsgebyrer

[Beregne kommunale avfallsgebyrer - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/avfall/for-myndigheter/beregne-kommunale-avfallsgebyrer-veileder/)

(<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/avfall/for-myndigheter/beregne-kommunale-avfallsgebyrer-veileder/>)

Miljø-
direktoratet

Hva leter du etter?

For næringsliv For myndigheter Meny

Forside / ... / Avfall, sirkulær økonomi / For myndigheter / Beregne kommunale avfallsgebyrer

Veileder

Beregne kommunale avfallsgebyrer

Kommunen er lovpålagt å håndtere husholdningsavfall. Dette skal finansieres gjennom avfallsgebyr etter kapittel 15 i avfallsforskriften.

Kapittel 15 i avfallsforskriften utdypet kravene til finansiering av kommunal håndtering av husholdningsavfall etter selvkostprinsippet i forurensningsloven § 34. Veilederen gir deg prinsipper for beregning av gebyrer for kommunal avfallshåndtering.

Den enkelte kommune må innenfor rammen av lovverket gjøre sine egne vurderinger. Selvkostprinsippet skal likevel legges til grunn for fastsettelse av avfallsgebyr. Det er derfor viktig at den enkelte kommune lager åpne og etterprøvbare kalkyler og systemer, og dokumenterer dette godt.

De generelle bestemmelsene for beregning av selvkost er nærmere beskrevet i forskrift om beregning for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). Forskriften er hjemlet i kommuneloven § 15-1, og erstatter tidligere "Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester" (H-3/14).

NB!
Vi snakker her om en veileder, ikke om en lov eller en forskrift!

FRA VEILDERENS KAP. 4: FASTSETTELSE AV AVFALLSGBEYR

HER: OM SELVKOST

- Kommunestyret fastsetter avfallsgebyr.
- Avfallsgebyr skal fastsettes i henhold til *selvkostprinsippet*, slik at det svarer til de totale kostnadene kommunen påføres ved lovpålagt håndtering av husholdningsavfall, herunder innsamling, transport, mottak, oppbevaring, behandling, etterkontroll m.v.
- Med kostnader menes både kapitalkostnader og driftskostnader.
- Kun kostnader ved og inntekter fra *lovpålagt håndtering av husholdningsavfall* skal inngå i beregningen av avfallsgebyr.
- Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten.

FRA VEILDERENS KAP. 4: FASTSETTELSE AV AVFALLSGBEYR

HER: Om «relevante inntekter»

- ❑ Relevante inntekter for beregning av avfallsgebyr er *alle inntekter som oppstår i sammenheng med lovpålagt håndtering av husholdningsavfall*. Dette omfatter for eksempel (ikke uttømmende opplisting):
 - salg av fjernvarme
 - salg av elektrisitet/biogass
 - salg av gjenvinnbart råmateriale (plast, metall osv.)
 - inntekter som følge av handel med finansinstrumenter knyttet til ovennevnte
 - inntekter fra ordninger for utvidet produsentansvar
 - salg av kompost, biorest eller lignende
 - **salg av avfall som er forberedt til ombruk**
 - salg av eiendeler som bygninger, tomter, maskiner og lignende

- ❑ Det er ikke anledning til å benytte inntekter knyttet til *kommersiell aktivitet* til reduksjon av husholdningenes gebyr, da dette ikke er inntekter som er knyttet til håndtering av det lovpålagte husholdningsavfallet.

FRA VEILDERENS KAP. 4: FASTSETTELSE AV AVFALLSGBEYR

HER: Om «relevante kostnader» (ark 1 av 2)

☐ I henhold til forurensingsloven § 34 og avfallsforskriften kapittel 15, *skal kun kostnader som kan knyttes til den lovpålagte delen dekkes over avfallsgebyret.* Dette omfatter for eksempel (ikke uttømmende opplisting):

- kostnader forbundet med oppsamling, innsamling, transport, mottak, oppbevaring, behandling og etterkontroll av avfall fra husholdningene
- lønnskostnader inkl. sosiale kostnader til ansatte som behandler husholdningsavfall
- driftskostnader knyttet til anlegg som behandler husholdningsavfall
- kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold som er knyttet til håndtering av husholdningsavfall
- **kostnader forbundet med forberedelse til ombruk, som kostnader til oppsamling, innsamling, mottak, sortering, kontroll, reparasjon og annen tilrettelegging. *Alt som leveres til kommunale avfallsmottak kan regnes for å være avfall, og tilrettelegging for ombruk på slike avfallsmottak er å anse som forberedelse til ombruk.***
- **kostnader for innsamling eller mottak av rester fra lokale loppemarkeder som i hovedsak er organisert av husholdninger, der restene stammer fra husholdninger.**
- kostnader forbundet med kjøp av eiendeler som bygninger, tomter, maskiner og lignende som er nødvendig til håndtering av husholdningsavfall
- kostnader forbundet med forurenset grunn og etterdrift av nedlagte avfallsdeponi forårsaket av behandling av husholdningsavfall, nærmere beskrevet i punkt 9.

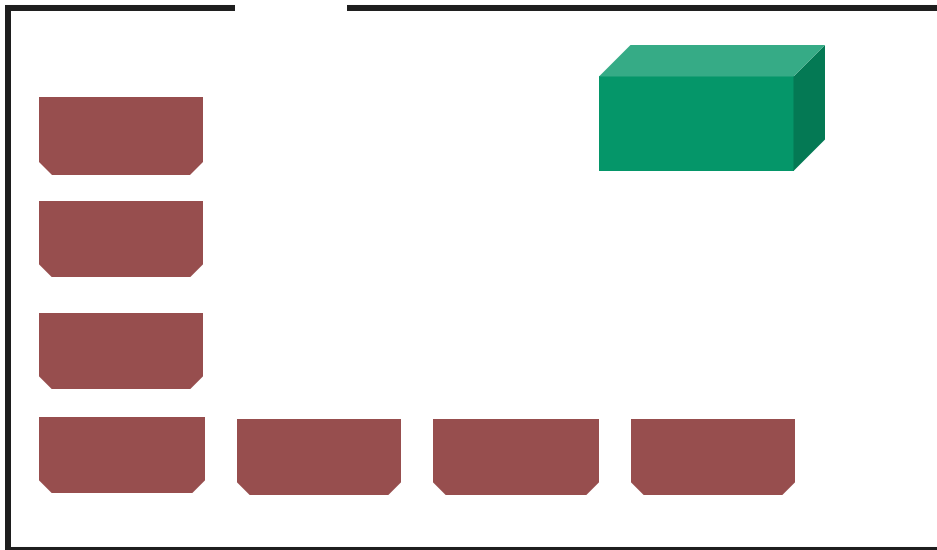
FRA VEILDERENS KAP. 4: FASTSETTELSE AV AVFALLSGEBYR

HER: Om «relevante kostnader» (ark 2 av 2)

- Når det gjelder kostnader knyttet til forberedelse til ombruk og ombruk, er det *bare kostnader forbundet med avfallssektoren som skal dekkes over avfallsgebyrene.*
Kostnader til mottak, innsamling, sortering og reparasjon er eksempler på slike kostnader.
- Eventuelle kostnader knyttet til enkle løsninger på avfallsmottak for at privatpersoner kan hente ut ombruksvarer omfattes også.
- Kostnader knyttet til *drift av større ombruksbutikker og lignende anses ikke som kostnader forbundet med avfallssektorene og skal ikke dekkes.*

MINE TOLKNINGER:

- **Avfallsbegrepet** står sentralt som forutsetning for kommunale selvkost-aktiviteter.
 - gjenstandene må ha blitt til «avfall» før kommunene får bruke dem i ombruks-øyemed.
 - Mottak av ting i form av varer eller gaver for ombruk dekkes ikke av selvkost.
 - Tingene må dessuten komme fra husholdninger, og ikke fra næring.
- **Lokasjon:** Alle kommunale ombruksaktiviteter som geografisk foregår *på avfallsmottak* (oftest: gjenvinningsstasjon), er omfattet av selvkostregimet.
- **Salg av ombruksting på området til gjenvinningsstasjonen** bør - etter mitt skjønn - være «innafor», selv om verken salg eller lagerhold er nevnt som «forberedende ombruksaktivitet». «Salg av avfall som er forberedt til ombruk» er dog nevnt som inntektskilde. Dermed bør det være åpent for salgsaktivitet på gjenvinningsstasjon.
- «**Enkle løsninger**» vs. «**større ombruksbutikker**»: Her er det en gråsone som trenger flere avklaringer. Se følgende eksempler: (neste 3 ark)

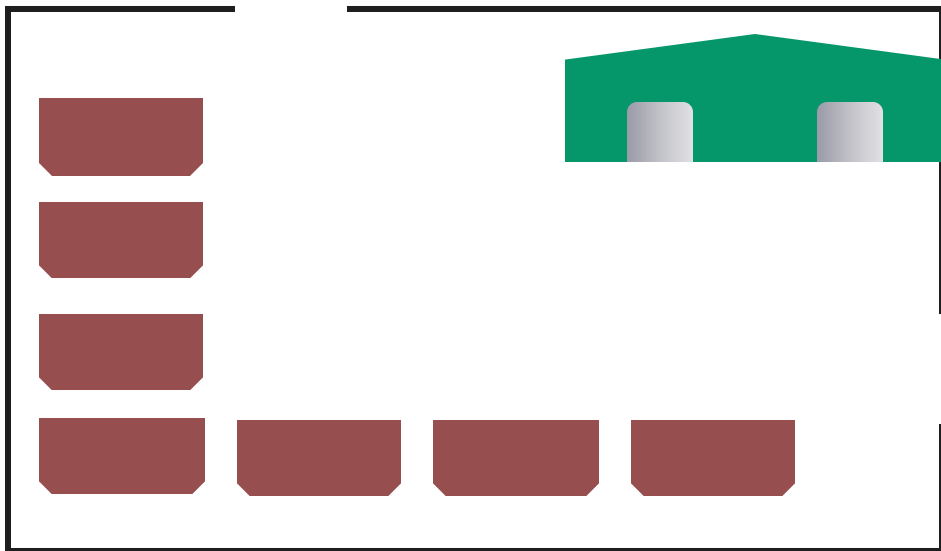

G J E N V I N N I N G S S T A S J O N

CASE 1: Gjenvinningsstasjon med «byttebu»

- Container/enkel hall på gjenvinningsstasjonsområdet.
- Selvbetjening på ombruksgjenstander «inn» og «ut». Gratis mottak og gratis «salg».
- Enkel tilrettelegging, administrering/rydding/ oppsyn via stedets personell.

→ **100% innenfor selvkost.**

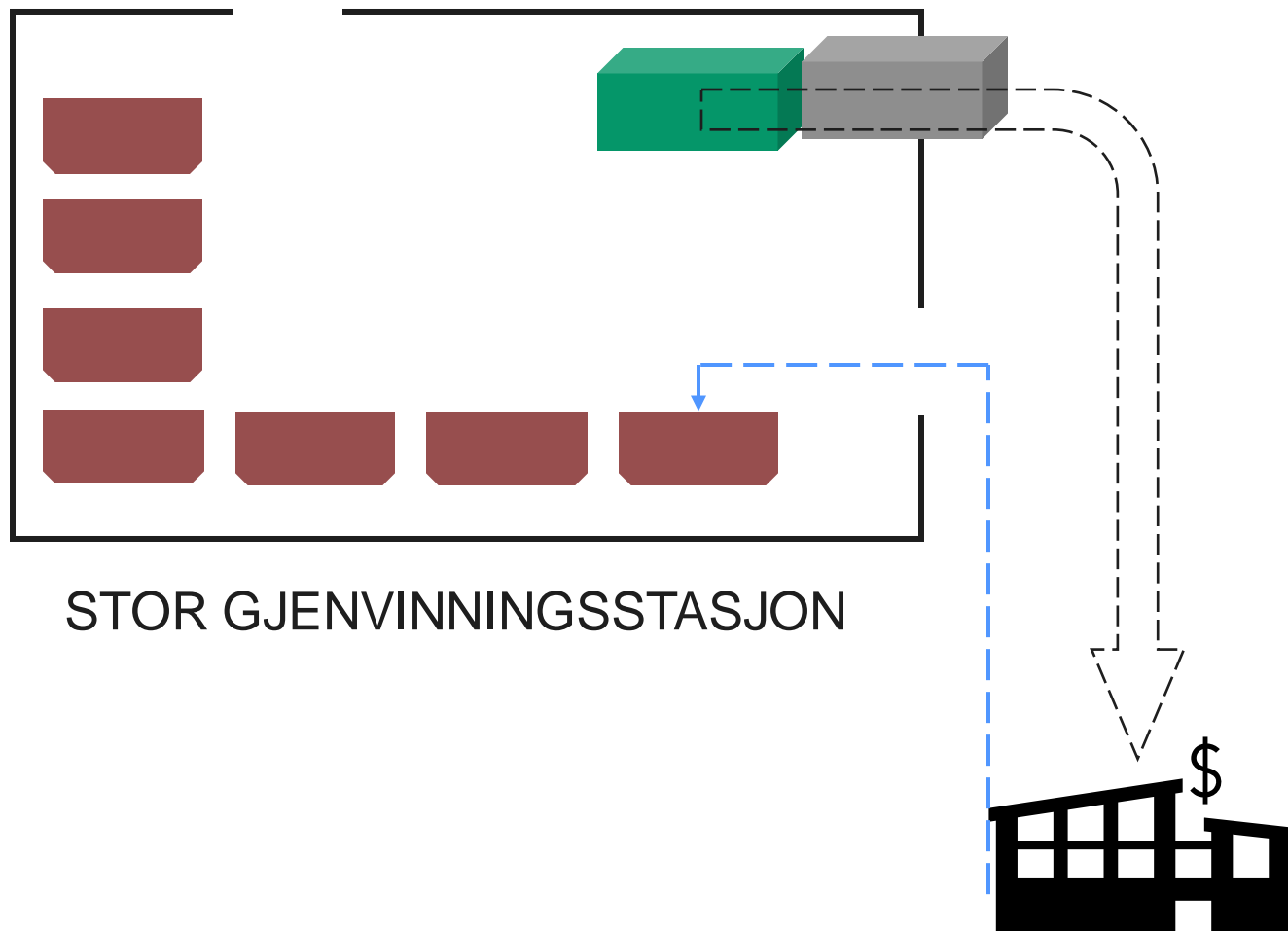

G J E N V I N N I N G S S T A S J O N

CASE 2: Gjenvinningsstasjon med «ombrukssentral»

- Større hall på gjenvinningsstasjonsområdet.
- Betjent mottak og betjent salg.
- Gratis mottak og «kommersielt» salg.
- Kvalitetskontroll, ev. reparasjon, mellomlagring, salgsavdeling.
- Drevet av personellet på gjenvinningsstasjonen.

→ 100% innenfor selvkost (?)

CASE 3: Gjenvinningsstasjon med mottak for ombruksgjenstander, og med ekstern salgsbutikk

- Fast bygg på gjenvinningsstasjonsområdet for mottak og mellomlagring.
- Betjent, gratis mottak. Kvalitetskontroll, og ev. reparasjon. Mellomlagring.
- Salgsbutikk for ombruksvarer med kundesvennlig plassering - ikke på gjenvinningsstasjonsområdet.
- Salgsbutikk eid og drevet av renovasjonsselskap.
- Ev. reparasjon ved salgsbutikk. Retur av usolgte varer til gjenvinningsstasjonen.

→ **Butikk utenfor selvkost (?)**

J·V·A·R

Vår visjon

Et samfunn
der ingenting
går til spille